

Šis tekstas yra skirtas tik informacijai ir teisinės galios neturi. Europos Sąjungos institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį. Autentiškos atitinkamų teisės aktų, įskaitant jų preambules, versijos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikiamos svetainėje „EUR-Lex“. Oficialūs tekstai tiesiogiai pricinami naudojantis šiame dokumente pateikiamomis nuorodomis

► **B**

TARYBOS DIREKTYVA 93/13/EEB

1993 m. balandžio 5 d.

dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais

(OL L 95, 1993 4 21, p. 29)

iš dalies keičiama:

Oficialusis leidinys

		Nr.	puslapis	data
► <u>M1</u>	2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES	L 304	64	2011 11 22
► <u>M2</u>	2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/2161	L 328	7	2019 12 18

TARYBOS DIREKTYVA 93/13/EEB
1993 m. balandžio 5 d.
dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais

1 straipsnis

1. Šia direktyva siekiama suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus susijusius su nesąžiningomis sąlygomis pardavėjo ar tiekėjo su vartotoju sudaromose sutartyse.

2. Sutarčių sąlygoms, atspindinčioms įstatymų ar kitų teisės aktų privalomąsias nuostatas ir tarptautinių konvencijų, prie kurių yra prisijungusios valstybės narės ar Bendrija, nuostatas ar principus, ypač transporto srityje, šios direktyvos nuostatos nėra taikomos.

2 straipsnis

Šioje direktyvoje:

- a) „nesąžiningos sąlygos“ – tai 3 straipsnyje apibrėžtos sutarčių sąlygos;
- b) „vartotojas“ – bet kuris fizinis asmuo, kuris sutartyse, kurioms taikoma ši direktyva, veikia siekdamas tikslo, nesusijusio su jo verslu, prekyba ar profesija;
- c) „pardavėjas ar tiekėjas“ – bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, kuris sutartyse, kurioms taikoma ši direktyva veikia ne savo verslo, prekybos ar profesijos tikslais, nesvarbu ar tai būtų viešoji, ar privati nuosavybė.

3 straipsnis

1. Ta sutarties sąlyga, dėl kurios nebuvo atskirai derėtasi, yra laikoma nesąžininga, jeigu pažeidžiant sąžiningumo reikalavimą dėl jos atsiranda ryškus neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai.

2. Visada yra laikoma, kad dėl sąlygos nebuvo atskirai derėtasi, jeigu ji buvo parengta iš anksto, ir vartotojas dėl to negalėjo padaryti įtakos sąlygos esmei, ypač iš anksto suformuluotos tipinės sutarties atveju.

Faktas, kad buvo atskirai derėtasi dėl tam tikrų sąlygos aspektų arba vienos konkrečios sąlygos, neužkerta kelio šį straipsnį taikyti likusiai sutarties daliai, jeigu bendrai įvertinus sutartį paaiškėja, jog tai vis dėlto yra iš anksto suformuluota tipinė sutartis.

▼B

Tuo atveju, kai bet kuris pardavėjas ar tiekėjas tvirtina, kad dėl tipinės sąlygos buvo atskirai derėtasi, jam tenka to įrodinėjimo pareiga.

3. Priede pateikiamas orientacinis ir neišsamus sąlygų, kurias galima laikyti nesąžiningomis, sąrašas.

4 straipsnis

1. Nepažeidžiant 7 straipsnio, sutarties sąlygos nesąžiningumas vertinamas, atsižvelgiant į prekių ar paslaugų, dėl kurių buvo sudaryta sutartis, pobūdį, ir sutarties sudarymo metu nurodant visas sutarties sudarymo aplinkybes ir visas kitas tos sutarties arba kitos sutarties, nuo kurios ji priklauso, sąlygas.

2. Sąlygų nesąžiningumo vertinimas nėra susijęs nei su pagrindinio sutarties dalyko apibrėžimu, nei su kainos ir atlygio adekvatumu mainais suteiktoms paslaugoms ar prekėms, jei šios sąlygos pateikiamos aiškia, suprantama kalba.

5 straipsnis

Tose sutartyse, kur visos ar tam tikros vartotojui siūlomos sąlygos pateikiamos raštu, jos visada turi būti išdėstomos aiškia, suprantama kalba. Atsiradus abejonių dėl sąlygos reikšmės, interpretuojama vartotojo naudai. Ši taisyklė dėl interpretavimo netaikoma 7 straipsnio 2 dalyje nustatytų procedūrų atveju.

6 straipsnis

1. Valstybės narės nustato, kad nesąžiningos sąlygos naudojamos sutartyje, kurią pardavėjas ar tiekėjas sudaro su vartotoju taip, kaip numatyta jų nacionalinės teisės aktuose, nebūtų privalomos vartotojui, ir kad sutartis ir toliau būtų šalims privaloma tomis sąlygomis, jei ji gali išlikti be nesąžiningų nuostatų.

2. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad vartotojas neprarastų šia direktyva teikiamos apsaugos, sutarčiai taikytina teise pasirenkant Bendrijai nepriklausančios valstybės teisę, jei pastaroji yra artimai susijusi su valstybių narių teritorija.

7 straipsnis

1. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojų ir konkurentų naudai egzistuočių pakankamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią nuolatiniame nesąžiningų sąlygų naudojimui sutartyse, pardavėjų ar tiekėjų sudaromose su vartotojais.

2. Pirmojoje straipsnio dalyje nurodytos priemonės apima nuostatas, pagal kurias asmenys arba organizacijos, pagal nacionalinės teisės aktus turinčios teisėtą interesą apsaugoti vartotojus, gali pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus iškelti bylą teismuose arba kompetentingose administracinėse institucijose, kad būtų priimtas sprendimas dėl to, ar bendram naudojimui parengtos sutarčių sąlygos yra nesąžiningos, ir galėtų būti pritaikytos tinkamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią tolesniam tokių sąlygų naudojimui.

▼B

3. Tinkamai atsižvelgiant į nacionalinės teisės aktus, antrojoje straipsnio dalyje nurodytos teisinės apsaugos priemonės gali būti atskirai arba kartu nukreiptos prieš kelis pardavėjus ar tiekėjus iš tos pačios ekonomikos sektoriaus arba prieš jų asociacijas, kurios naudoja arba rekomenduoja naudoti tas pačias bendrąsias sutarčių sąlygas arba panašias sąlygas.

8 straipsnis

Valstybės narės gali priimti arba išlaikyti pačias griežčiausias Sutartį atitinkančias nuostatas šia direktyva reglamentuojamoje srityje, siekiant užtikrinti maksimalią vartotojo apsaugą.

▼M1*8a straipsnis*

1. Kai valstybė narė priima nuostatas pagal 8 straipsnį, apie tai ir apie bet kuriuos tolesnius pakeitimus pranešama Komisijai, visų pirma:

- kai tomis nuostatomis pratęsimas nesąžiningumo patikrinimas atskirai suderėtos sutarties sąlygų ar kainos arba atlygio atitikties atveju, arba
- kai tose nuostatose pateikiami sutarties sąlygų, laikytinų nesąžiningomis, sąrašai.

2. Komisija užtikrina, kad 1 dalyje nurodyta informacija būtų lengvai prieinama vartotojams ir prekyautojams, *inter alia*, tam skirtoje interneto svetainėje.

3. Komisija persiunčia 1 dalyje nurodytą informaciją kitoms valstybėms narėms ir Europos Parlamentui. Komisija dėl tos informacijos konsultuojasi su interesuotaisiais subjektais.

▼M2*8b straipsnis*

1. Valstybės narės nustato sankcijų, taikomų pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas, taisykles ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų įgyvendinamos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.

2. Valstybės narės gali tokias sankcijas taikyti tik tais atvejais, kai sutarties sąlygos nacionalinėje teisėje bet kokiomis aplinkybėmis aiškiai apibrėžiamos kaip nesąžiningos arba kai pardavėjas ar tiekėjas ir toliau taiko sutarties sąlygas, kurios, kaip pripažinta galutiniam sprendime, priimtam pagal 7 straipsnio 2 dalį, yra nesąžiningos.

3. Valstybės narės užtikrina, kad skiriant sankcijas, kai tinkama, atsižvelgiama į šiuos neišsamius ir orientacinius kriterijus:

- a) pažeidimo pobūdį, sunkumą, mastą ir trukmę;
- b) bet kokius veiksmus, kurių pardavėjas ar tiekėjas ėmėsi, kad sumažintų ar atlygintų vartotojų patirtą žalą;
- c) bet kokius ankstesnius pardavėjo ar tiekėjo padarytus pažeidimus;
- d) dėl padaryto pažeidimo pardavėjo ar tiekėjo gautą finansinę naudą arba išvengtus nuostolius, jeigu turima atitinkamų duomenų;

▼M2

e) sankcijas, taikomas pardavėjui ar tiekėjui už tą patį pažeidimą kitose valstybėse narėse tarpvalstybiniais atvejais, kai informacija apie tokias sankcijas yra prieinama naudojantis pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/2394 ⁽¹⁾ sukurtu mechanizmu;

f) kitas sunkinančias ar lengvinančias aplinkybes, taikytinas konkrečiam atvejui.

4. Nedarant poveikio šio straipsnio 2 daliai, valstybės narės užtikrina, kad, tais atvejais, kai sankcijos turi būti skirtos pagal Reglamento (ES) 2017/2394 21 straipsnį, jos apima galimybę skirti baudas pagal administracines procedūras arba inicijuoti teismo procesą dėl baudos skyrimo arba abi šias galimybes, o baudos maksimalus dydis turi būti bent 4 % pardavėjo arba pirkėjo metinės apyvartos atitinkamoje valstybėje narėje ar valstybėse narėse.

5. Tais atvejais, kai bauda skiriama pagal 4 dalį, bet nėra informacijos apie pardavėjo ar tiekėjo metinę apyvartą, valstybės narės numato galimybę skirti baudas, kurių maksimalus dydis sudarytų bent 2 mln. EUR.

6. Valstybės narės ne vėliau kaip 2021 m. lapkričio 28 d. praneša Komisijai apie 1 dalyje nurodytas taisykles ir priemones ir nedelsdamos jai praneša apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.

▼B*9 straipsnis*

Praėjus ne daugiau kaip penkeriems metams nuo 10 straipsnio 1 dalyje nurodytos datos, Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą apie šios direktyvos taikymą.

10 straipsnis

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip iki 1994 m. gruodžio 31 d., įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Šios nuostatos taikomos visoms po 1994 m. gruodžio 31 d. sudarytoms sutartims.

2. Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

3. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindines nuostatas.

11 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

⁽¹⁾ 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2394 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymo užtikrinimą, bendradarbiavimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (OL L 345, 2017 12 27, p. 1).

PRIEDAS

3 STRAIPSNIO 3 DALYJE NURODYTOS SĄLYGOS

Sąlygos, kurių tikslas arba rezultatas:

- a) panaikinti arba apriboti pardavėjo ar tiekėjo teisinę atsakomybę tuo atveju, kai vartotojas miršta arba jis yra sužalojamas dėl to pardavėjo ar tiekėjo veiksmo arba neveikimo;
- b) netinkamai panaikinti arba apriboti vartotojo juridines teises, *vis-à-vis* pardavėjo ar tiekėjo arba kitos šalies, tuo atveju, jei pardavėjas arba tiekėjas visiškai arba iš dalies nevykdo arba netinkamai vykdo bet kuriuos sutartinius įsipareigojimus, įskaitant ir galimybę įskaityti pardavėjui ar tiekėjui savo skolą vietoj bet kokios pretenzijos, kurią vartotojas gali turėti prieš juos;
- c) vartotojui sutartį padaryti privaloma, kai tuo tarpu pardavėjo ar tiekėjo paslaugos teikiamos su sąlyga, kurios įgyvendinimas priklauso tik nuo jų valios;
- d) leisti pardavėjui ar tiekėjui pasilikti vartotojo sumokėtas sumas, kai pastarasis nusprendžia nesudaryti ar nevykdyti sutarties, nenumatant galimybės vartotojui gauti ekvivalentiško dydžio kompensaciją iš pardavėjo ar tiekėjo, kai pastarasis yra toji šalis, kuri nutraukia sutartį;
- e) reikalauti iš bet kurio vartotojo, kuris neįvykdo savo įsipareigojimo, kaip kompensaciją už tai sumokėti neproporcingai didelę sumą;
- f) įgalinti pardavėją ar tiekėją savo nuožiūra nutraukti sutartį, kai ta pati galimybė nėra suteikiama vartotojui, arba leisti pardavėjui ar tiekėjui pasilikti sumas, sumokėtas už paslaugas, kurios dar nėra jo suteiktos, kai pats pardavėjas ar tiekėjas nutraukia sutartį;
- g) įgalinti pardavėją ar tiekėją nutraukti neterminuotą sutartį, tinkamai apie tai nepranešus, išskyrus atvejus, kai tam yra rimtų priežasčių;
- h) automatiškai pratęsti terminuotą sutartį, vartotojui nepareiškus kitokios nuomonės, kai nustatomas nepagrįstai trumpas terminas vartotojui pareikšti tokį norą nepratęsti sutarties;
- i) sąlygas, su kuriomis vartotojas neturėjo realios galimybės susipažinti iki sutarties sudarymo, padaryti jam neatšaukiamai privalomomis;
- j) įgalinti pardavėją ar tiekėją vienašališkai be pakankamos priežasties, kuri nurodoma sutartyje, pakeisti jos sąlygas;
- k) įgalinti pardavėją ar tiekėją vienašališkai be pakankamos priežasties pakeisti bet kurias produkto arba teikiamos paslaugos charakteristikas;
- l) numatyti, kad prekių kainos būtų nustatomos jų pristatymo metu arba leisti prekių pardavėjui ar paslaugų tiekėjui didinti savo kainą, abiem atvejais vartotojui nesuteikiant atitinkamos teisės nutraukti sutartį, jeigu galutinė kaina yra per didelė, lyginant su ta kaina, dėl kurios buvo susitarta, kai buvo sudaroma sutartis;
- m) suteikti pardavėjui ar tiekėjui teisę nustatyti, ar pateiktos prekės ar suteiktos paslaugos atitinka sutartį, arba suteikti jam išskirtinę teisę savaip aiškinti bet kurią sutarties sąlygą;

▼B

- n) riboti pardavėjo ar tiekėjo pareigą pripažinti jo atstovų priištus įsipareigojimus arba padaryti savo įsipareigojimus priklausomais nuo tam tikrų formų laikymosi;
- o) įpareigoti vartotoją įgyvendinti visus savo įsipareigojimus, kai pardavėjas arba tiekėjas nevykdo savųjų;
- p) suteikti pardavėjui ar tiekėjui galimybę perduoti sutartyje nurodytas savo teises ir pareigas, kai tai gali sumažinti vartotojo garantijas, negavus pastarojo sutikimo;
- q) panaikinti arba trukdyti vartotojo teisei pareikšti ieškinį arba naudotis bet kuria kita teisinės apsaugos priemone, ypač reikalaujant, kad vartotojas ginčus pavestų spręsti išskirtinai arbitražui, kuriam nėra taikomos teisinės nuostatos, nederamai apriboti jo turimus įrodymus arba skirti jam įrodinėjimo pareigą, kuri pagal taikytinus teisės aktus turėtų tekti kitai sutarties šaliai.

1. g, j ir l punktų taikymo sritis

- a) g punktas nekludo taikyti sąlygas, pagal kurias finansinių paslaugų tiekėjas pasilieka sau teisę nepranešęs vienašališkai nutraukti neterminuotą sutartį, esant pakankamai priežasčiai, su sąlyga, kad reikalaujama, jog tiekėjas nedelsdamas apie tai informuotų kitą sutarties šalį arba šalis;
  - b) j punktas nekludo taikyti sąlygas, pagal kurias finansinių paslaugų tiekėjas pasilieka sau teisę nepranešęs keisti vartotojo mokamą arba pastarajam mokamą palūkanų normą arba mokesčius už kitas finansines paslaugas, esant pakankamai priežasčiai su sąlyga, kad reikalaujama, jog tiekėjas kaip galima anksčiau apie tai praneša kitai sutarties šaliai arba šalims, ir kad pastarieji yra laisvi tuoj pat nutraukti sutartį.
- j punktas taip pat nekludo taikyti sąlygas, pagal kurias pardavėjas ar tiekėjas pasilieka sau teisę vienašališkai keisti neterminuotos sutarties sąlygas, su sąlyga, kad reikalaujama, jog jis protingai informuotų vartotoją, o vartotojas yra laisvas nutraukti sutartį;
- c) g, j ir l punktai netaikomi:
    - sandoriuose dėl perleidžiamų vertybinių popierių, finansinių priemonių ir kitų produktų ar paslaugų, kai kaina yra susieta su svyravimais vertybinių popierių biržoje kotiruojamose kainose ar indeksuose arba finansinės rinkos kursams, kurių pardavėjas ar tiekėjas nekontroliuoja,
    - sutartims dėl užsienio valiutos, kelionės čekių pirkimo ar pardavimo arba dėl tarptautinių piniginių perlaidų užsienio valiuta;
  - d) l punktas nekludo taikyti sąlygas dėl kainų indeksavimo, kai tai yra teisėta, su sąlyga, kad aiškiai apibūdinamas metodas, pagal kurį kainos kinta.